



Kari Oinonen
Yhdyskuntaratkaisut -yksikkö

16.2.2026

SYKE/2026/363-2

Julkinen

Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijalausuntopyyntö; Ympäristövaliokunta torstai 19.2.2026 klo 10.00
Asia: HE 3/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää mahdollisuudesta lausua ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta.

Syke näkee tärkeänä, että maanpuolustuksen kannalta tärkeiden tuotantolaitosten toteuttamisen mahdollisuuksia parannetaan. Syke kiinnittää kuitenkin huomiota hallituksen esityksen rakentamislakiin ehdotettuihin muutoksiin.

Hallituksen esityksen rakentamislakiin ehdotetussa 43 c §:ssä esitetään, että maanpuolustuksellisesti tärkeä vaarallisia kemikaaleja ja räjähteitä valmistava, käsittelevä tai varastoiva tuotantolaitos voitaisiin toteuttaa ilman kaavoitusta rakentamisluvan sijoittamislupakäytännöllä. Tämän kaltaiset laitokset eivät ole alueidenkäytön kannalta vähäpätöisiä eivätkä niiden vaatimat maa-alat ole pieniä. Syke korostaa sitä, että kaavoituksen tarkoituksena on luoda ennakoitavaa, suunnitelmallista ja yhteensovittavaa alueidenkäyttöä, jossa eri maankäyttötarpeet ja taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset tarpeet otetaan huomioon. Syke näkee, että ehdotus osaltaan jatkaa viimeaikaista huolestuttavaa alueidenkäytön lainsäädännön kehitystä: kaavoituksen ohituskaistan suominen jälleen uudelle maankäyttömuodolle johtaa siihen, että edelleen vähennetään kunnan kaavoituksen merkitystä demokratian paikallisen toteutumisen perustoimintana sekä lainsäädännössä korostettuun osallisuuteen ja osallistumiseen liittyviä, kansalaisyhteiskunnan kannalta tärkeitä toimintoja. Alueidenkäytön suunnittelun sivuuttava toiminta voi rapauttaa luottamusta maanpuolustuksen kannalta tärkeiden hankkeiden edistämiseen sekä vähentää niiden hyväksyttävyyttä. Kaavoitusprosessi itsessään ei ole hidaskäyttö, vaan siihen liittyvät valitukset voivat hidastaa prosessia. Jos valittamisprosessien kesto on ongelma, voidaan siihen vaikuttaa lisäämällä hallinto-oikeuksien resursseja.

Hallituksen esityksen rakentamislakiin ehdotetussa 179 b § 4-kohdassa esitetään sen luonnoksesta poiketen sijoittamisluvan valitusmahdollisuutta myös yleisölle, jonka etua asiaa koskeva päätös koskee. Syke näkee tämän hyvänä ja selkeänä lisäyksenä, vaikkakaan se ei poista sitä ongelmaa, että kansalaiset eivät pääse vaikuttamaan ratkaisuun kaavoituksen osallistumisprosessin kautta. Sen sijaan hallituksen esityksessä rakentamislain 179 b §:ään ei enää ole sen luonnoksen mukaista valitusoikeutta toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen. Rekisteröityjen yhteisöjen, kuten

luonnonsuojelujärjestöjen, valitusoikeuden merkitys laillisuuden valvonnassa on kasvanut sitä mukaa kun viranomaisten valitusmahdollisuuksia alueidenkäyttölainsäädännössä on vähennetty. Tätä oikeutta ei ole syytä rajoittaa.

Suomi on ratifioinut valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevan Espoon sopimuksen ja sen lisäpöytäkirjan, jota sovelletaan kaavoja koskeviin menettelyihin. Syke toimii sopimuksen mukaisena yhteyspisteenä (Point of Contact). Espoon sopimukseen liittyen ovat hallituksen esityksen kuulemiseen liittyvät muotoilut täsmentyneet sen luonnokseen nähden merkittävästi. Hallituksen esityksestä käy nyt ilmi, että maanpuolustuksen kannalta tärkeät tuotantolaitokset voivat vaatia YVA-menettelyn ja siten tietyissä tilanteissa Espoon sopimuksen mukaiset menettelyt.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ryhmäpäällikkö Kari Oinonen ja toiminnon päällikkö Jenni Juslén.

Ryhmäpäällikkö, yhdyskuntien kehitys

Kari Oinonen

Pääjohtaja

Leif Schulman

Liitteet Lisää asiakirjan liitteet
Jakelu YmV@eduskunta.fi
Tiedoksi Kirjaamo

Asiakirja: SYKE/2026/363-2 Asiantuntijalausunto, HE 3/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Seuraavat henkilöt (organisaationimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä) ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti. / Följande personer (i bokstavsordning efter organisationens namn) har undertecknat detta dokument elektroniskt. / This document has been electronically signed by the following persons (in alphabetical order according to their organization's name):

Leif Schulman, Suomen ympäristökeskus
Kari Oinonen, Suomen ympäristökeskus, yhdyskuntien kehitys

